

COVID-19 Salgın Sürecinde Evde Öğrenme: Ebeveynlerin Deneyimleri

Tuncay CANBULAT^a, Elif İLHAN ŞİMŞİR^{b*}

^aDoçent Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi <https://orcid.org/0000-0001-6616-1948>

^b Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi <https://orcid.org/0000-0002-5716-2743>

*ilhanelif35@gmail.com

Gönderim tarihi: 07.03.2025

Kabul tarihi: 28.03.2025

Öz

Bu çalışma ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim ve evde eğitim faaliyetleri hakkında görüşlerini belirlemek ve bundan sonraki benzer dönemlerin daha verimli geçirilmesini sağlayacak eğitsel politikaların belirlenmesine yönelik öneriler geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmaya İzmir ilinin merkez ilçelerinde ölçüt örnekleme yolu ile seçilen anaokulu ve ilkokulda çocuğu okuyan 122 ebeveyn dahil edilmiştir. Anket formu aracılığı ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda; ebeveynlerin büyük çoğunluğu salgın döneminde çocuklarının eğitiminin yeterli düzeyde sürdürüldüğünü, yine büyük çoğunluğu evde çocuklarıyla birlikte akademik çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte özellikle eğitsel bir rehber/desteğe ihtiyaç duydukları, çocuklarının evde öğrenme süreçlerinde eğitsel dijital platformların istenilen düzeyde etkili olamadığı/kullanılmadığı, çocukların eğitsel olmayan dijital platformlarda zaman geçirme sürelerinin arttığı ve buna çözüm bulmakta zorlandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca eğitim kurumlarının çocuklarına sundukları eğitimin niteliği ve kendilerinin evde verdikleri desteğin yeterliliği konusunda kararsızlık yaşadıkları belirlenmiştir. Bu çalışmanın ebeveynlerin ev ortamının olanakları ve çocuklar üzerindeki etkisi konusunda bilinçlenmelerini arttıracığı ve konuyla ilgili görev ve sorumluluklarının anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: COVID-19 Salgını, Uzaktan Eğitim, Ebeveyn, İlkokul, Anaokulu.

Home Learning During the COVID-19 Pandemic: Parents' Experiences Abstract

This study was conducted to determine the views of parents on remote education and home-based educational activities implemented during the COVID-19 pandemic, and to develop educational policy suggestions that will ensure more efficient management of similar periods in the future. A descriptive survey design was used in the study. 122 parents with children enrolled in kindergarten and primary schools in the central districts of İzmir were included in the study who were selected through criterion sampling. The data obtained via a survey developed by the researchers was analyzed using descriptive analysis methods. As a result of the analysis, it was found that the vast majority of parents believed that their children's education was maintained at an adequate level during the pandemic period, and the majority of them reported engaging in academic activities with their children at home. During this process, they particularly expressed a need for educational guidance/support, and indicated that educational digital platforms were not as effective as desired or usable in supporting their children's learning at home. Additionally, parents reported an increase in the amount of time children spent on non-educational digital platforms, and they struggled to find solutions to this issue. Moreover, parents were uncertain about the quality of education their children received from educational institutions and the adequacy of the support they provided at home. It is expected that this study will raise awareness among parents about the opportunities provided by the home environment and their impact on children, and contribute to understanding their roles and responsibilities regarding this issue.

Keywords: COVID-19 Pandemic, Distance Education, Parent, Primary School, Kindergarten.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The COVID-19 global salgınc, which affected the world in early 2020, had disruptive effects in various areas and negatively impacted the functioning of some activities. It is noted that the salgınc particularly limited the living spaces of young children and increased the time they spent at home (Gümüşgöl & Aydoğan, 2020). During the salgınc, face-to-face education was suspended and the education process continued through remote learning. The aim of the study was to explore the opinions of parents about the remote and home-based education provided to their children during the COVID-19 salgınc.

Method: This study is a survey research aimed at uncovering the views of parents, who spent the majority of their time with their children during the COVID-19 salgınc, regarding remote and home-based education. The study group consisted of 122 parents of students attending two private schools in the central districts of İzmir during the second term of the 2020–2021 academic year, one kindergarten and one primary school. The participants consisted of 91 women and 31 men, total of 122 parents participated. Data was collected through a questionnaire developed by the researchers. The seven closed-ended questions in the questionnaire were designed according to a three-point scale. The rating options for the questions were "no," "partially," and "yes." Answers to positive statements were scored numerically, from "no" to "yes" and from 1 to 3. The scoring range for the questionnaire was calculated using the coefficient $(3-1=2)$, $(2/3=0.66)$ and the weighted arithmetic mean was used to establish the evaluation range (Kaya, 2008). Descriptive analysis had been performed and the findings were presented in a report.

Findings: The vast majority of parents reported that their children's education was maintained at an adequate level during the salgınc period. Additionally, most parents stated that they performed academic activities with their children at home. They particularly expressed a need for educational guidance/support during this process. The study found that educational digital platforms were not effective enough or could not be utilized as desired in supporting their children's learning at home. Moreover, the time children who spent on non-educational digital platforms increased, and parents struggled to find solutions to this process. Furthermore, it was determined that parents were uncertain about the quality of education provided by educational institutions and the adequacy of the support they provided at home.

Discussion: One of the most common problems encountered during the salgınc, as found in this study, was that parents did not have the necessary digital competencies to fully utilize the distance education applications, which aligns with the findings of Arslan et al. (2021). Another issue discussed in previous research is that parents' responsibility for supporting children's home-based school activities, such as homework (Gürlevik, 2006; Öcal, 2009).

Conclusion: The vast majority of parents reported that their children's education was maintained at an adequate level during the COVID-19 salgınc. Additionally, most parents mentioned that they engaged in academic activities with their children at home, including "home activities," supporting "storytelling or reading/listening to books with their children," playing games, and conducting artistic activities. Parents expressed a need for educational guidance/support during this period and reported that they received help mostly from older family members. The study also found that educational digital platforms were not sufficiently effective or usable for children's learning at home. It was noted that children spent more time on non-educational digital platforms and parents faced with difficulties to solve these problems. Moreover, parents were uncertain about the quality of education provided by institutions and the adequacy of the support they gave at home. There was also uncertainty about whether their children reached the desired educational level which is planned.

Recommendation: Based on the data from this study, longitudinal research could be planned to explore how the home literacy environment changed during the salgınc and what families could do to improve it. Future studies could focus on developing educational policies which ensure more effective management of similar salgınc periods.

GİRİŞ

Geçtiğimiz yüzyıldan günümüze her alanda yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm, dünya nüfusunun artışı ile birlikte, kentleşmenin yaygınlaşması, doğal alanların tüketimi, tahribi ve daralması, insanların kitleler halinde metropollerde, büyük şehirlerde yaşamasıyla sonuçlanmıştır. Kent yaşamı ülkelerin pek çok açıdan gelişmişliğine işaret etse de antropolojik, sosyolojik, psikolojik ve pedagojik açılardan dezavantajlı durumlar ortaya koymaktadır. Şehir merkezlerinde betonlaşmanın artışı, doğal alanların yetersizliği, trafik, hava kirliliği, hazır gıda tüketimi, yoğun iş yükü, ekonomik kaygılar vb. sebeplerle ailelerin rekreasyon ihtiyacının ötelenemediği veya tam olarak karşılanamadığı, bu durumdan en çok da çocukların etkilendiği görülmektedir (Yıldız & Bektaş, 2021). Kentlerde büyüyen çocuklar, doğal yaşam alanlarından uzakta kalabalık ve kirliliğin fazla olduğu oyun alanlarında vakit geçirmek zorunda kalmaktadır. Bu duruma, sokakların çocuklar için tehlikeli hale gelmesi ve bu nedenle ebeveynlerin güvenlik kaygısı eklendiğinde, çocukların açık ve doğal alanlarda vakit geçirmesine engel oluşturmaktadır. Tüm bunların yanına bir de teknolojik gelişmelerin eklenmesiyle tablet, telefon, televizyon vb. dijital oyun, materyal ve etkinliklere yönelen çocukların fizyolojik, psikolojik ve sosyal olarak olumsuzluğa sürüklendiği görülmektedir (Civelek & Özyılmaz, 2017).

2020 başlarında dünyayı etkisi altına alan COVID-19 küresel salgını günümüzde yaşanan olumsuzlukların üzerine, tüm dünyada önce sağlık alanında, sonrasında ekonomi, üretim, tarım gibi alanlarda oldukça sarsıcı etkiler oluşturmuştur. Ancak tüm bunların yanında salgının eğitsel, psikolojik ve sosyolojik etkileri ve sonuçları son dönemde yapılan araştırmaların gündemini oluşturmaktadır. Salgın özellikle de küçük yaş çocukları olumsuz etkilemiş, zaten çeşitli sebeplerle yaşamının büyük çoğunluğunu ev, okul, alışveriş merkezleri gibi kapalı alanlarda geçiren çocukların yaşam alanları daha da sınırlamıştır. Oyun oynamanın, hareket etmenin, sosyalleşmenin en temel ihtiyaç olduğu çocukluk döneminde, çocuklar sürekli evde vakit geçirir hale gelmiştir (Gümüşgöl & Aydoğan, 2020).

Salgının yayılımını ve riskini azaltmak üzere dünyanın pek çok ülkesinde sosyal yaşam sınırlandırılmış, sokağa çıkmaya kısıtlama getirilmiş, en önemlisi okullara ara verilmiştir. Okullara ara verilmesiyle birlikte dijital, uzaktan eğitim uygulamaları, eğitim teknolojileri alanındaki çalışmalar, ani şekilde hız ve önem kazanmıştır. Çağın gerekliliklerine dayanarak, eğitimin tüm diğer kurum ve toplumsal alanlarında olduğu gibi dijitalleşmesi, eğitim teknolojileri ve uzaktan eğitim sistemlerinin geliştirilmesi önemli bir gereklilik olarak görülüp bu alandaki çalışma ve gelişmeler kaydedilirken, salgın bu çalışmaların hayati öneme sahip olduğu bir döneme kapı açmıştır. Pek çok ülke, salgın ile birlikte, ulusal uzaktan eğitim sistemlerini ortaya koymuş ancak yapılan ilk uygulamalarda, bu alandaki yetersizlik, aksaklık ve ihtiyaçlar görülerek ar-ge çalışmaları hızlandırılmıştır. (Bektaş & Yıldız, 2021, Daşçı Sönmez & Cemaloğlu, 2021). Türkiye’de güncel olarak salgın nedeniyle yürütülen merkezi ve özel girişimli uzaktan eğitim sistemleri, bu sistemlerin güçlü, zayıf yanları, eğitim kademelerine göre avantaj, dezavantaj ve etkililik durumuna ilişkin pek çok araştırma yapılmıştır. Araştırmalar, Türkiye’de salgın döneminde yürütülen uzaktan eğitim sistemlerinin eksik ve yetersiz noktalarına vurgu yapmakta, özellikle de okul öncesi ve ilköğretim kademesindeki çocukların eğitiminde sosyal etkileşimin, hareket ve oyunun oldukça önemli olması nedeniyle bu kademelerdeki dijital uygulamaların dezavantajlarına değinmektedir (Can, 2020; Daşçı Sönmez & Cemaloğlu, 2021; Koç, 2021).

Yukarıda betimlenen tüm bu durumlar, çocukların evlerinde her zamankinden daha da fazla zaman geçirmesine, teknolojik materyallere her zamankinden daha fazla maruz kalmasına, daha hareketsiz, daha asosyal bir yaşama yol açmıştır. Alan yazındaki çalışmalar salgının ortaya çıkmasıyla birlikte çocukların ev dışı ortamlarda bulunamadıklarını, aileleri ile daha fazla vakit geçirmeye başladıklarını, hareketsiz ve sosyal etkileşimi düşük bir yaşam sürdürdüklerini ve teknolojik cihazlarla fazlaca vakit geçirmeye başladıklarını göstermektedir (Gümüşgöl & Aydoğan, 2020). Tüm bu araştırma sonuçlarının nihayetinde, zaten çocukluk döneminde oldukça önemli olduğu bilinen anne-baba-çocuk etkileşimi, ev içi eğitsel faaliyetler, ev tabanlı eğitim, aile katılımı, erken ev okuryazarlığı kavramları

daha da önem kazanmıştır (Daşçı Sönmez & Cemaloğlu, 2021).

Aile, bir bireyin dünyaya geldiği, çevresini tanımaya başladığı, duygusal ve sosyal ilişkilerini oluşturduğu ilk ve eşsiz kurumdur. İnsan yaşamının ilk yılları tüm gelişim alanları açısından kritik öneme sahiptir. Bu yıllarda aile ile geçirilen yaşantılar, kurulan güven bağı, sosyal etkileşim ve çocuğa sağlanan zengin uyarıcı çevre olanakları bireyin gelecek yaşamında belirleyici unsuru oluşturur. Bu nedenlerle anne babaların çocuk yetiştirme, doğru anne baba tutumuna sahip olma, çocuğuna uygun eğitsel olanaklar sağlaması oldukça önemlidir. Bu bakımdan eğitim araştırmalarının önemli bir kısmı bu konu üzerine olmuş, anne baba eğitimlerinin gerekliliği, önemi, çocuğun gelişime katkıları hususunda pek çok araştırma yapılmıştır (Giallo vd., 2013).

Türkiye’de anne baba eğitimine yönelik yerel ve ulusal kapsamda pek çok proje yürütülmektedir: Anne Çocuk Eğitim Programı (AÇEP), (Baba Destek Programı (BADEP), 0-6 Yaş Benim Ailem Aile ve Çocuk Eğitimi Program, Ana Baba Okulu, Ana Baba Çocuk Eğitim Projesi yürütmektedir (Kılıç, 2010). Tüm bu projelerin amacı anne babaların çocuk ile etkileşimini ve evde geçirilen süreyi daha nitelikli hale getirmektir. Bu konu, salgın sürecinde ailelerin çocuklarıyla evde birlikte vakit geçirme oranının zorunlu olarak arttığı günlerde daha da önemli hale gelmiştir. Bu sürecin nasıl geçirildiği, çocuğun sağlıklı gelişimine ve eğitiminin sürekliliğine yönelik ev içi çalışmaların ne derecede ve nasıl etkilendiği araştırma konusudur. Özellikle de anasınıfı ve ilkokulun ilk yıllarında olan çocuklar için, ev içi erken okuryazarlık ve okuryazarlık etkinliklerinin yürütülmesi, bunun yanında çocuğun gelişimine destek olacak nitelikli ve eğitsel faaliyetlerin yapılması, bu faaliyetlerde okuldan, dijital platformlardan ve öğretmenlerden alınan desteğin biçimi ve katkısı oldukça önemlidir (Başaran & Aksoy, 2020; Küçük Biçer & İlhan, 2020). Türkiye’de ebeveynlerin çocuklarıyla geçirdiği süre ve bu sürede çocuklarıyla hangi tür etkinlikleri ne sıklıkla yaptıklarına dair pek çok araştırma bulunmaktadır. Türkiye’de babaların çocuklarıyla hafta içi günde 2 saat 20 dakikasını çocuklarıyla birlikte geçirirken bu sürenin büyük çoğunluğunu televizyon izleyerek geçirdiklerini ortaya koymuştur (Anne Çocuk Eğitim Vakfı [AÇEV], 2017). Benzeri bir çalışmada Uluğ (2018) televizyon/video izlerken çocukların ebeveynleri ile bir etkileşimlerinin olmadığı görülmüştür. Yine benzeri araştırmalarda ebeveynlerin yalnızca %30’unun okula başlamadan önce çocuğuyla okuma yazmaya hazırlık çalışmaları yaptığını, %50’sinin okula başladıktan sonra bu çalışmaları yürüttüğünü ortaya koymuştur (Yılmaz Hiçde vd., 2020). Aynı araştırmada, araştırmaya katılan çocukların %83’ünün kütüphane görmediği, %30’unun evinde bir kitaplık olduğunu vurgulamaktadır. Tüm bu bulguların aksine, anaokulu ve ilkokulun ilk yıllarında, ev içi eğitsel etkinliklerin önemli bir bölümünü ev okuryazarlığı ve erken okuryazarlığa yönelik etkinlikler oluşturmalıdır. Erken okuryazarlık çocuğun; sözcüklerin, dilin, öykülerin, kitapların, şiirlerin kapsamlı dünyasına erken dönemde girmesi anlamına gelir. Ayrıca, okuma yazma öğrenmeden önce, ses farkındalığı, fonetik farkındalık, görsel okuma, yazılı materyalin, sözcüklerin ve dile ait seslerin farkında olabilmelerini içerir (Gül, 2007). Bu farkındalık ve erken okuryazarlığın gelişimi için, ev okuryazarlığı ortamının oldukça önemli olduğu pek çok araştırmada vurgulanmaktadır. Ev okuryazarlık ortamı çocuklara sağlanan kaynak ve çeşitli fırsatların yanı sıra bu çeşitliliğin çocuklara sağlanmasında etkili olan ebeveyn becerileri, yetenekleri ve eğilimleri olarak tanımlanır (Yazıcı & Kandir, 2017). Ev okuryazarlık ortamı pek çok boyutta ele alınmaktadır. Bunlar kısaca aktif ortam (ebeveynlerin çocuklarıyla okuma yazma etkinlikleri planlaması ve uygulaması), pasif ortam (çocuğun ev ortamında kitaplar, kütüphane, sözel imajların vb. bulunduğu zengin bir fiziksel çevreye maruz kalması), modelleme (ebeveynlerin okur-yazarlık davranışlarında bulunarak çocuğa model olması) alt boyutlardır (Van Vechten, 2013).

Ev okuryazarlığını etkileyen değişkenlere ilişkin yapılan araştırmalar ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin, okuryazarlıkla ilgili görüşlerinin, eğitim düzeyinin, mesleğinin, dil becerilerinin, okuma ve eğitime ilişkin tutumlarının çocuğuyla birlikte yaptığı okuma ve yazmaya yönelik çeşitli etkinliklerin, ebeveynin okuryazarlıkla ilgili kişisel alışkanlıklarının ve ev ortamının yapısal yönünün çocukların okuryazarlık becerileri ile ilişkili olduğu ortaya koymuştur (Akyüz & Doğan, 2017). Ebeveynleri

tarafından kitap okunan, evde resimli çocuk kitaplar bulundurulmuş, hikâye anlatımlarının yapıldığı çocukların yazı bilincinin daha yüksek olduğu, okuma yönelik ilgilerinin desteklendiği ve daha iyi okuma başarısı gösterdikleri belirtilmektedir (Ayaz Özbek vd., 2017).

Evde öğrenmenin stratejik önemi düşünüldüğünde salgın döneminde evde öğrenme etkinliklerinin önemi daha iyi anlaşılacaktır. COVID-19 salgın döneminde eğitimde yaşanan olumsuzluklar arasında öğrenme kaybı (Saavedra, 2020) ve çevrimiçi verilen eğitimlere erişimde fırsat eşitsizliği önemli iki sorun olarak belirtilmektedir (Saran, 2020). Bu süreçte ailelerin evde eğitim sürecine hazırlıksız yakalandığı; uzaktan öğrenmeyi oluşturma, sürdürme ve geliştirmede zorluklar yaşadığı belirlenmiştir (Sarı & Nayır, 2020). Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin yeterli teknolojik ve pedagojik hazır bulunuşluğa sahip olmamaları nedeniyle pek çok ülkede özellikle uzaktan eğitim süreçlerinde birtakım aksaklıklar yaşanmıştır (Li & Lalani, 2020).

Türkiye’de COVID-19 salgın sürecinde yaşananlara ilişkin çalışmalar incelendiğinde genellikle ailelerin yaşadığı sorunlara odaklanıldığı görülmektedir:

COVID-19 salgın sürecinde aile üyeleri “zamanının çoğunu evde geçirmek durumunda kaldığı, günlük hayatta maske kullanımı, sosyal mesafe, izolasyon ve karantina gibi zorluklarla baş etmeye çalıştığı” (Çelik & Çak, 2021), yine bu süreçte “koru ve kaygı yaşayan çocukların ebeveynleri tarafından desteklenmesinde ve sürecin yönetiminde zorluklar yaşandığı” raporlanmıştır (Çetin & Kırıl, 2021). Özellikle uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin “uzaktan eğitimde kullanılan uygulamaları yeterince kullanamadıkları, internet ve teknolojik aletlere yönelik eksiklerinin olduğu, derse bağlanamadıkları ve ders materyallerine erişemedikleri, öğrencilerin sorumluluk bilinçlerinde azalma olduğu, öğrencilerin teknoloji ve sosyal medya bağımlılıklarının arttığı gibi problemlerin yaşandığı” görüşlerini paylaşmışlardır (Arslan vd., 2021; Üstündağ, 2021). Bunun yanında çocukların ilk öğrenme alanı olan evin olanaklarını geliştirmek için ebeveynlerin ev okuryazarlığı becerilerini artırmaya yönelik bir eylem araştırması da mevcuttur (Canbulat vd., 2022). Araştırmacılar eylem planı uygulamalarının ebeveynlerin çocuklarının ev etkinliklerine/çalışmalarına destek olma; temel dil gelişimi (okuma, yazma, dinleme, konuşma) ve ifade becerilerini destekleyici uygulamaları ve evde çocuklarıyla birlikte hikâye/masal vb. kitap okuma ya da dinleme etkinliklerini yapma, drama yöntemini ve dijital öğretim araçları/oyunlarını kullanma düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Kazak ve Demirci (2024) yaptıkları çalışmada, COVID-19 eğitim sürecinde uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerini öğretmen görüşlerine göre değerlendirmişlerdir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin bu süreçte bilgi ve donanım eksikleri olduğunu ve yeteri kadar hazır olmadıkları belirlenmiştir. Diğer taraftan öğretmenler teknolojik araçları zorunlu olarak öğrenmek durumunda kalsalar da yüz yüze eğitime geçildiğinde öğretmenlerin teknolojik araçları kullanmayı bırakmadığı da raporlanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yüz yüze eğitime döndüklerinde okul ve mesleklerinin değerini daha iyi anladıkları da belirtilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, salgın nedeniyle evde geçirilen sürede; ailelerde meydana gelen değişim, yaşanan güçlükler, ebeveynlerin evde çocuklarıyla geçirdikleri sürenin niteliği, yürütülen etkinliklerin türü ve derecesi, uzaktan eğitim uygulamalarının verimliliği ve ev temelli eğitim ile uzaktan eğitim uygulamalarının okul öncesi ve ilkökul kademesi çocuklarının gelişimine ve eğitimine nasıl ve ne yeterlikte destek olduğunu betimlemektir. Bu çalışmanın olası salgın dönemlerinde eğitimin niteliğinin daha ileri taşınmasına yönelik bir katkısının olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı “Okul öncesi ve ilkökul döneminde eğitim-öğretim gören öğrenci ebeveynlerinin COVID-19 salgını sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim ve evde eğitim hakkındaki görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmıştır:

Alt Amaç Cümleleri

1. Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde çocuklarıyla yürüttükleri ev içi eğitsel

çalışmaların etkililiği konusunda görüşleri nelerdir?

2. Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde eğitsel dijital platformların sunduğu hizmete ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde okulların sunduğu eğitim hizmetlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

4. Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde okul ve evde yürütülen eğitsel çalışmaların çocuğun gelişimindeki rolüne ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışma, COVID-19 salgın sürecinde öğrencilerin zamanlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdikleri ebeveynlerinin, verilen uzaktan eğitim ve evde eğitimle ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılmasını amaçlayan bir tarama araştırmasıdır. Tarama araştırması, “bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır” (Büyüköztürk vd., 2024, s. 16).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020–2021 eğitim-öğretim yılı II. dönemi içerisinde İzmir’in merkez ilçelerinde biri anaokulu, diğeri ilkokul olmak üzere iki özel okulda öğrenim gören 122 öğrenci velisi oluşturmuştur. Katılımcılar, 91’i kadın 31’i erkek olmak üzere toplam 122 kişiden oluşan öğrenci ebeveynleridir. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme türü seçilmiştir. “Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.), örnekleme alınır” (Büyüköztürk vd., 2024, s. 94-95). Bu araştırma kapsamında görüşme yapılan öğrenci velileri belirlenirken COVID-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim alan öğrencilerin anne veya babası olma durumları dikkate alınmıştır. Özel okul seçilme gerekçesi ise diğer çalışmalardan ayrı olarak özel okullardaki sürecin nasıl geçtiğinin de anlaşılmasının önemli olduğunun düşünülmesidir. Bu da ölçütlerden diğeri olarak belirlenmiştir. Salgın sürecinde verilen eğitime ve evde yapılan eğitsel etkinliklere ilişkin daha doğru bir biçimde veri elde edilebilmesi amacıyla, uzaktan eğitim alıyor olan öğrencilerin gönüllü ebeveynleri çalışmaya dahil edilmiştir. Ebeveynlerle ilgili demografik bilgiler Tablo 1, 2, 3 ve 4’te verilmiştir. Tablo 1 ebeveynlerin cinsiyetiyle ilgili bilgiler vermektedir.

Tablo 1. Ebeveynlerin Cinsiyetleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	91	75
Erkek	31	25
Toplam	122	100

Tablo 1 incelendiğinde, görüşleri alınan ebeveynlerin cinsiyetlerine göre sayıları; 91 kadın ve 31 erkek olmak üzere toplam 122 kişidir. Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğunun (f:91, %75) kadın ebeveynlerden oluştuğu görülmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının hangi kademede eğitim-öğretim gördüğüne ilişkin veriler Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Ebeveynlerin Çocuklarının Eğitim-Öğretim Kademeleri

Kademeler	Frekans	Yüzde
Anaokulu	17	14
İlkokul 1. sınıf	35	29
İlkokul 2,3 ya da 4. sınıf	70	57
Toplam	122	100

Tablo 2 incelendiğinde, ebeveynlerin çocuklarının eğitim-öğretim kademelerine göre sayıları; anaokulu (17), ilkokul 1. sınıf (35) ve ilkokul 2, 3 ya da 4. sınıf (70) şeklindedir. Buna göre, çocuklarının büyük çoğunluğu (f:70, %57) ilkokul 2, 3 ya da 4. sınıf kademelerinde eğitim-öğretim görmektedir.

Tablo 3. Ebeveynlerin Yaşları

Yaş	Frekans	Yüzde
31-40	57	47
41-50	60	49
51 ve üstü	5	4
Toplam	122	100

Tablo 3 incelendiğinde, ebeveynlerin yaşlarına göre sayıları; 31-40 yaş (57) kişi, 41-50 yaş (60) kişi ve 51 ve üstü yaş aralığında ise (5) kişi bulunmaktadır. Buna göre, ebeveynlerin büyük çoğunluğu (f:49, %60) 41-50 yaş aralığındadır.

Tablo 4. Ebeveynlerin Eğitim Seviyeleri

Eğitim Seviyeleri	Frekans	Yüzde
Ön lisans	9	7
Lisans	55	45
Yüksek lisans	19	16
Doktora	39	32
Toplam	122	100

Tablo 4 incelendiğinde, ebeveynlerin eğitim seviyelerine göre sayıları; ön lisans (9), lisans (55) kişi, yüksek lisans (19) ve doktora (39) olmak üzere toplamda 122 kişidir. Buna göre, ebeveynlerin büyük çoğunluğunun (f:55, %45) eğitim seviyesi lisans düzeyindedir. Bu demografik özelliklerin yanı sıra araştırmaya katılan ebeveynlerden 120 kişi (%98) çocuklarının ayrı bir çalışma odası olduğunu, 2 kişi (%2) ise çocuklarının ayrı bir çalışma odası olmadığını belirtmiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin tamamı ise çocuklarının odasında kitap, eğitici oyuncak, bilgisayar vb. materyallerin yeterince var olduğunu belirtmiştir. Tablo 5, ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde okulların uzaktan eğitim süreçlerinin yeterli düzeyine ait görüşlerini göstermektedir.

Tablo 5. Salgın Döneminde Verilen Eğitimin Yeterli Düzeyde Sürdürülme Durumuna İlişkin Ebeveynlerin Görüşleri

Eğitimin Sürdürülme Durumuna İlişkin Görüş	Frekans	Yüzde
Evet	74	61
Hayır	48	39
Toplam	122	100

Tablo 5 incelendiğinde, ebeveynlerin okulların uzaktan eğitim sürecine ait yeterli düzeyine göre sayıları; evet (74) kişi ve hayır (28) kişi olmak üzere toplamda 122 kişidir. Buna göre, ebeveynlerin

büyük çoğunluğunun (f:74, %61) okullarının verdiği uzaktan eğitimi yeterli gördüğü söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri anket formu (Ek-1) aracılığıyla toplanmıştır. Anketlerde, cevaplandıran kişilerin daha önce belirlenmiş bir sıralamada ve belirli bir yapıda oluşturulan sorulara cevap vermesi ile veriler elde edilmektedir (Altunışık vd., 2012, s. 80). Çalışmada kullanılan anket araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Anketin ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, yaş ve öğrenim durumlarına, çocuklarına evdeki ortamlarına ilişkin demografik bilgileri yer almaktadır. İkinci bölüm ise dört alt boyuttan (“Salgın Döneminde Ailelerin Ev İçi Eğitsel Çalışmalarının Etkililiği (Yüz Yüze Etkinlikler)”, “Salgın Döneminde Dijital Çalışmalar”, “Salgın Döneminde Okulların Sunduğu Eğitim Hizmetlerinin Etkililiği”, “Salgın Dönemindeki Eğitsel Çalışmalar ve Çocuğun Gelişimi Değerlendirme”) oluşmaktadır. Dört alt boyutta toplamda 19 soru (11’i kapalı uçlu 8’i açık uçlu) bulunmaktadır. Anket formu gönüllülük esası dikkate alınarak ölçüt örnekleme göre iki özel okulun ebeveynlerine uygulanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada ebeveynlerin görüşlerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından bir anket geliştirilmiştir. Uzman görüşü alınması, pilot uygulama yapılması, soruların araştırmanın kavramsal çerçevesine uygun olması, açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmesi anketin geçerliğini artırmaya yönelik yapılacaklar arasında yer alır (Büyüköztürk ve ark., 2023). Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından anket geliştirilirken benzer süreçler uygulanmıştır. Ayrıca ankettten elde edilen verilerde ebeveynlerin görüşlerine yönelik doğrudan alıntılar yapılmıştır. Çalışmanın her aşaması detaylı anlatılmıştır. Elde edilen bulgulara ilişkin alan yazın değerlendirilmesi yapılmış ve tartışma bölümünde raporlanmıştır. Bu şekilde de geçerlik ve güvenirlilik artırılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri ve evde eğitim hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket yoluyla toplanmıştır. Betimsel analiz yapılarak ortaya çıkan durum bir rapor halinde sunulmuştur. Anketteki kapalı uçlu yedi soru üçlü derecelendirmeye uygun olarak hazırlanmıştır. Soruların derecelendirme aralıkları “hayır”, “kısmen”, “evet” seçeneklerinden oluşmaktadır. Olumlu ifadelerle ilişkin yanıtlara “hayır” dan “evet” e doğru ve 1’den 3’e doğru sayısal değerler verilerek puanlanmıştır. Anketin puan aralığının hesaplanmasında $(3-1=2)$, $(2/3=0.66)$ katsayısı esas alındığında ağırlıklı aritmetik ortalamalarının değerlendirme aralığı Tablo 6’deki gibi oluşturulmuştur (Kaya, 2008).

Tablo 6. Derecelendirme Aralıkları

Değerlendirme Aralıkları	Derecelendirme Maddeleri
1.00 – 1.66 arası	Hayır
1.67 – 2.33 arası	Kısmen
2.34 – 3.00 arası	Evet

ETİK BİLDİRİM

Araştırmanın Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu, 07.07.2021 tarihli, 72931 sayılı evrak ve 6 nolu karar ile etik kurul izni alınmıştır.

BULGULAR

Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde çocuklarıyla yürüttükleri ev içi eğitsel çalışmaların etkililiği konusunda görüşleri nelerdir?

1.1.COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla birlikte akademik çalışmalar (Etkinlik kitabı çalışmaları, kavram çalışmaları, okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları ya da ödeve yardımcı olma, soru çözmeye yardım, konu çalıştırma vb.) yaptınız mı?

Tablo 7. Akademik Çalışmaların Yapılma Düzeyi

Akademik Çalışmaların	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Yapılma Düzeyi	122	2.76	0.44	3.00	2.0	1.00-3.00

Akademik çalışmaların yapılma düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.76 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin çocuğu/çocuklarıyla birlikte akademik çalışmalar (Etkinlik kitabı çalışmaları, kavram çalışmaları, okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları ya da ödeve yardımcı olma, soru çözmeye yardım, konu çalıştırma vb.) yaptıkları söylenebilir.

Tablo 8. Ebeveynlerin Çocuklarının Akademik Çalışmalarına Destek Olma Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	94	77
Kısmen	27	22
Hayır	1	1
Toplam	122	100

Tablo 8 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:94, %77) “Evet”, (f:27, %22) “Kısmen” ve (f:1, %1) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

1.1.1. Ev içi eğitsel akademik etkinliklerinizin planlanmasında/yürütülmesinde desteğe ihtiyacınız oldu mu, bu süreci nasıl yönettiniz? Öğretmeni/diğer okul çalışanları dışında hangi konularda kimlerden nasıl destek aldınız (psikolog, özel ders, bakıcı, aile büyükleri vb.)?

Tablo 9. Ebeveynlerin Ev İçi Eğitsel Akademik Etkinliklerin Planlanmasında/Yürütülmesinde Destek İhtiyaç Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	79	65
Hayır	43	35
Toplam	122	100

Tablo 9 incelendiğinde, ebeveynlerin ev içi eğitsel akademik etkinliklerinizin planlanmasında/yürütülmesinde desteğe ihtiyaç duydukları “Evet”, (79, %65) ve (43 %35) “Hayır” görülmektedir. Ev içi eğitsel akademik etkinliklerinizin planlanmasında/yürütülmesinde desteğe ihtiyaç duyduğunu belirten ebeveynlerin destek aldığı kişiler ise Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Ebeveynlerin Ev İçi Eğitsel Akademik Etkinliklerinizin Planlanmasında/Yürütülmesinde Destek Aldığı Kişiler

Yanıtlar	Frekans
Aile büyükleri	23
Psikolog/pedagog/rehberlik	11
Bakıcı	6
Özel ders	8
Dijital kaynaklar ve etkinlik kitapları	13
Diğer (Okul çalışanları)	18

Tablo 10 incelendiğinde, ev içi eğitsel akademik etkinliklerinizin planlanmasında/yürütülmesinde ebeveynlerin çoğunlukla (f:23) aile büyüklerinden destek aldıkları görülmektedir. Ayrıca dijital kaynaklar ve etkinlik kitaplarından da destek aldıklarını belirten ebeveynlerin de (f:13) olduğu gözlenmektedir.

1.2. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla birlikte oyun oynadınız mı?

Tablo 11. Ebeveynlerin Çocuğuyla/Çocuklarıyla Birlikte Oyun Oynama Düzeyi

Oyun Oynama	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Düzeyi	122	2.71	0.48	3.00	2.00	1.00-3.00

Oyun oynama düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.71 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuğu/çocuklarıyla birlikte oyun oynadıkları söylenebilir.

1.2.1. Cevabınız olumluysa hangi oyunları oynadınız/oyunlar çocukların eğitimi için verimli oldu mu?

Tablo 12. Ebeveynlerin Çocuğuyla/Çocuklarıyla Birlikte Oyun Oynama Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	89	73
Kısmen	31	25
Hayır	2	2
Toplam	122	100

Tablo 12 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:89, %73) “Evet”, (f:31, %25) “Kısmen” ve (f:2, %2) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Buna göre, ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuklarıyla birlikte oyun oynadıkları söylenebilir. Oyun oynayan ebeveynlerin çoğunluğunun kutu oyunları (f:53, %59) oynadığı belirlenmiştir. Ayrıca çocuklarıyla birlikte oyun oynayan ebeveynlerin tamamı çocukların eğitimi için verimli olduğunu düşünmektedir.

1.3. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri yaptınız mı?

Tablo 13. Ebeveynlerin Hikâye/Masal/Kitap Okuma Ya da Dinleme Etkinlikleri Yapma Düzeyi

Hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Yapılma Düzeyi	122	2.73	0.53	3.00	2.00	1.00-3.00

Hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri yapılma düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.73 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuğu/çocuklarıyla birlikte hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri yaptıkları söylenebilir.

1.3.1. Cevabınız olumluysa okuma/dinleme etkinlikleri salgın sürecinde onların eğitimini kolaylaştırmaya/pekiştirmeye yardımcı oldu mu?

Tablo 14. Ebeveynlerin Hikâye/Masal/Kitap Okuma ya da Dinleme Etkinlikleri Yapma Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	94	77
Kısmen	23	19
Hayır	5	4
Toplam	122	100

Tablo 14 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:94, %77) “Evet”, (f:23, %19) “Kısmen” ve (f:5, %4) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Çocuklarıyla Hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri gerçekleştiren ebeveynler salgın sürecinde bu etkinliklerin çocukların eğitimini kolaylaştırmaya/pekiştirmeye yardımcı olduğunu belirtmişlerdir.

1.4. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla sanatsal etkinlikler (resim, müzik, el becerileri, dans vb.) yaptınız mı?

Tablo 15. Ebeveynlerin Sanatsal Etkinlikleri Yapma Düzeyi

Sanatsal Etkinlikler	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Yapılma Düzeyi	122	2.63	0.59	3.00	2.00	1.00-3.00

Sanatsal etkinlikler (resim, müzik, el becerileri, dans vb.) yapılma düzeyine bakıldığında,

ortalamanın 2.63 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuğu/çocuklarıyla birlikte sanatsal etkinlikler (resim, müzik, el becerileri, dans vb.) yaptıkları söylenebilir.

Tablo 16. Ebeveynlerin Sanatsal Etkinlikleri Yapma Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	84	69
Kısmen	31	25
Hayır	7	6
Toplam	122	100

Tablo 16 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:84, %69) “Evet”, (f:31, %25) “Kısmen” ve (f:7, %6) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Buna göre, ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuklarıyla birlikte sanatsal etkinlikler (resim, müzik, el becerileri, dans vb.) yaptıkları söylenebilir.

1.4.1. Cevabınız olumluysa hangi etkinlikleri kullandınız? Bu etkinlikler salgın sürecinde onların eğitimini destekledi mi?

Tablo 17. Ebeveynlerin Kullandıkları Sanatsal Etkinlik Örnekleri

Etkinlikler	Frekans
Resim	60
Müzik	32
El becerileri	34
Dans	33
Diğer (Oyun hamuru, boyama etkinlikleri vb.)	18

Tablo 17 incelendiğinde, ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuklarıyla birlikte yaptıkları sanatsal etkinliklere ilişkin çoğunlukla (f:60) resim yaptıkları görülmektedir.

Tablo 18. Ebeveynlerin Kullandıkları Sanatsal Etkinliklerin Eğitimi Destekleme Sürecine Yönelik Görüşleri

Görüş	Frekans	Yüzde
Oldu	27	23
Olmadı	6	5
Kararsızım	2	2
Fikrim yok	87	70
Toplam	122	100

Tablo 18 incelendiğinde, ebeveynlerin kullandıkları sanatsal etkinliklerin eğitim sürecini desteklemesine yönelik çoğunlukla (f:87, %70) bir fikir bildirmedikleri görülmektedir. Görüş bildiren ebeveynlerin ise (f:27, %23) faydalı olduğunu düşündükleri gözlenmektedir. Ayrıca kullandıkları sanatsal etkinliklerin eğitim sürecini desteklediğini düşünen ebeveynlerden bazıları E-26: “Eğitiminin desteklendiğini düşünüyorum. Özellikle okula başladığında el becerisi konusunda zorlanmadığını gördüm.”, E-41: “Yaratıcılığını beslediğini ve rahatlamasına yardımcı olduğunu düşünüyorum”., E-98: “İç dünyasını yansıtmakta etkili oldu.”, E-107: “Mutlu olmalarına destek sağladığını düşünüyorum.”, E-108: “Enerjisini atmasına yardımcı oldu.”, E-122: “Çok motive etti.” görüşlerini ifade etmişlerdir.

İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde eğitsel dijital platformların sunduğu hizmete ilişkin görüşleri nelerdir?

2.1. Salgın süresince çocuğunuzun eğitiminin yeterli düzeyde sürdürülmesinde eğitsel dijital platformlar (EBA, Morpa vb.) yararlı oldu mu?

Tablo 19. Ebeveyn Görüşlerine Göre Eğitsel Dijital Platformların Yararlılık Düzeyi

Eğitsel Dijital Platformların	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Yararlılık Düzeyi	122	1.69	0.64	2.00	2.00	1.00-3.00

Salgın sürecinde eğitimin yeterli düzeyde sürdürülmesinde eğitsel dijital platformların (EBA, Morpa, vb.) yararlı olma düzeyine bakıldığında, ortalamanın 1.69 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın kısmen düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre ebeveynler COVID-19 salgın sürecinde, çocuklarının eğitiminin yeterli düzeyde sürdürülmesine yönelik eğitsel dijital platformları (EBA, MORPA vb.) kısmen yararlı buldukları söylenebilir.

Tablo 20. Ebeveyn Görüşlerine Göre Eğitsel Dijital Platformların Yararlı Bulunma Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	50	41
Kısmen	60	49
Hayır	12	10
Toplam	122	100

Tablo 20 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:50, %41) “Evet”, (f:60, %49) “Kısmen” ve (f:12, %10) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

2.2. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla dijital platformlarda eğitsel etkinlikler yaptınız/takip ettiniz mi?

Tablo 21. Ebeveynlerin Dijital Platformlarda Eğitsel Etkinlikler Yapma Düzeyi

Dijital Platformlarda Eğitsel Etkinlikler	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Yapılma Düzeyi	122	2.29	0.78	2.00	2.00	1.00-3.00

Dijital platformlarda eğitsel etkinlikler yaptınız/takip etme düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.29 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın kısmen düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre ebeveynler COVID-19 salgın sürecinde, çocuğuyla/çocuklarıyla birlikte dijital platformlarda eğitsel etkinlikler kısmen yaptıkları ve takip ettikleri söylenebilir.

Tablo 22. Ebeveynlerin Dijital Platformlarda Eğitsel Etkinlikleri Yapma/Takip Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	60	49
Kısmen	37	30
Hayır	25	21
Toplam	122	100

Tablo 22 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:60, %49) “Evet”, (f:37, %30) “Kısmen” ve (f:25, %21) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

2.3. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzun/çocuklarınızın bilgisayar/tablet/tv de zaman geçirme süresi arttı mı?

Tablo 23. Ebeveynlerin Bilgisayar/Tablet/Tv Zaman Geçirme Düzeyi

Bilgisayar/Tablet/Tv	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Zaman Geçirme Düzeyi	122	2.78	0.49	3.00	2.00	1.00-3.00

Ebeveynlerin COVID-19 salgın sürecinde çocuğuyla/çocuklarıyla bilgisayar/tablet/tv de zaman geçirme süresi düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.78 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu düzey, değerlendirme aralıkları kapsamında incelendiğinde, oranın yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin çocuğuyla/çocuklarıyla bilgisayar/tablet/tv de zaman geçirme sürelerinin arttığı söylenebilir.

Tablo 24. Ebeveynlerin Çocuğuyla/Çocuklarıyla Birlikte Bilgisayar/Tablet/Tv Zaman Geçirme Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	99	81
Kısmen	19	16
Hayır	4	3
Toplam	122	100

Tablo 24 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:99, %81) “Evet”, (f:19, %16) “Kısmen” ve (f:4, %3) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

2.3.1. Cevabınız evet/kısmense, dijital araçları fazla kullanımın önüne geçmek için neler yaptınız/başarılı oldunuz mu/?

Tablo 25. Ebeveynlerin Dijital Araçları Fazla Kullanımın Önüne Geçmeye Yönelik Yapılanlar

Yanıtlar	Frekans
Süre sınırı koyma	53
Başka etkinliğe yönlendirme	34
Yalnızca eğitsel amaçlı kullanıma izin verme	10
Plan ve program yapma	5
Öğretmen desteği alma	1
Fikrim yok	15

Tablo 25 incelendiğinde, ebeveynlerin dijital araçların fazla kullanımının önüne geçmeye yönelik daha çok süre sınırı koydukları (f: 53), başka etkinliğe yönlendirdikleri (f: 34) ve yalnızca eğitsel amaçlı kullanıma izin verdikleri (f: 10) görülmektedir. Ayrıca bazı ebeveynler (f: 15) soruyla ilgili görüş bildirmemiştir.

Tablo 26. Ebeveynlerin Dijital Araçların Fazla Kullanılmasını Önlemeye Yönelik Başarılı Olma Durumları

Görüş	Frekans	Yüzde
Oldu	15	12
Kısmen Oldu	8	6
Kararsızım	1	1
Olmadı	30	25
Görüş yok	68	56
Toplam	122	100

Tablo 26 incelendiğinde, dijital araçların fazla kullanılmasını önlemeye yönelik ebeveynlerin çoğunluğunun (f: 68) görüş bildirmedığı, görüş bildirenlerin de çoğunluğunun (f: 30) başarılı olmadıklarını düşündükleri görülmektedir.

Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde okulların sunduğu eğitim hizmetlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

3.1. COVID-19 salgın sürecinde okulunuz dijital platformlar üzerinden bir eğitim hizmeti sundu mu?

Tablo 27. Okulların Dijital Platformlar Üzerinden Bir Eğitim Hizmeti Sunma Durumu

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Evet	116	95
Hayır	6	5
Toplam	122	100

Tablo 27 incelendiğinde, ebeveynlerin araştırmanın sekizinci amacına ilişkin sorusuna (f:116, %95) “Evet”, (f:6, %5) “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinde okulların dijital platformlar üzerinden bir eğitim hizmeti sunduğu söylenebilir.

3.2. Yüz yüze eğitimle, uzaktan eğitim hizmetlerini karşılaştıracak olursanız ne söylemek istersiniz?

Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim hizmetlerinde ebeveynlerin tamamının yüz yüze eğitimi daha çok tercih ettikleri gözlenmiştir. E-4: “Öğretmenine sarılsın, arkadaşlarına sarılsın, eğlensin, koşsun ve sosyalleşsin isterdim.” E-10: “Eğitimin yüz yüze olması gerekiyor. Öğretmen-öğrenci ilişkisi bir bakış, dokunuş, temas ile devam ederken aynı ilişki uzaktan eğitimde kurulamıyor.”, E-32: “Çocuğumun sosyal becerilerinin gelişmesi için yüz yüze eğitimi tercih ederim.”, E-53: “Yüz yüze eğitim tabii ki çocuğun hem akademik hem de psikolojik gelişimi için daha önemli.”, E-58: “Akademik anlamda eksiklerinin kaldığını düşünmüyorum. Sosyal beceriler anlamında eksik kalıyorlar.” E-68: “Temas en önemli nokta. Uzaktan eğitim ne olursa olsun yeterli olmuyor.” E-77: “Çocukların sosyalleşmesi için yüz yüze eğitim daha avantajlı...”, “E-81: “Sosyalleşme açısından uzaktan eğitim.” E-102: “Uzaktan eğitimde arkadaş, öğrenci ve öğretmen iletişimi yeterli değil.” Görüş bildiren ebeveynlerin her iki eğitim hizmeti arasında karşılaştırma yaptıklarında yüz yüze eğitimi tercih etme nedenleri arasında daha çok sosyal becerilere olan katkısı üzerinde durdukları görülmüştür.

3.3. Bu dönemde okulunuzdan hangi konularda daha çok desteğe ihtiyaç duydunuz?

Tablo 28. Ebeveynlerin COVID-19 Salgını Sürecinde Okuldan Destek Duydukları Konular

Yanıtlar	Frekans
Okuma yazma çalışmalarına destek	1
Bilgilendirme	12
Sosyalleşme etkinlikleri hazırlama	16
Rehberlik	18
Okumaya teşvik edici etkinlikler	1
Sistem	13
Yabancı dile ağırlık verilmesi	1
Araç kullanım desteği	1
Az mevcutlu sınıflar	1
Kayıtlarda indirim	1
Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin artırılması	1
Çocukla birebir ilgi	2
Ders saatlerinin azaltılması	1
Teknolojik alt yapı desteği	3
Ödevlerin az verilmesi	1
Ders tekrarları yapılarak eksiklerin kapatılması	1
Anlayış	1
Herhangi bir konuda desteğe ihtiyacım olmadı.	47

Tablo 28 incelendiğinde, ebeveynlerinin çoğunluğunun herhangi bir konuda desteğe ihtiyaç duymadığı (f: 47); desteğe ihtiyaç duyan ebeveynlerin ise daha çok rehberlik (f:18), sosyalleşme etkinlikleri hazırlama (f:16), sistem (f:13) ve bilgilendirme (f: 12) konularını bildirdikleri görülmektedir.

3.4. Gelecekte COVID-19 gibi beklenmedik bir salgının daha yaşanması durumunda çocuklar ve ailelerine sizce ne tür hizmetler sunulmalı?

Tablo 29. Ebeveynlerin Salgın Durumlarında Ebeveynlerin Sunulmasını Talep Ettikleri Hizmetlere İlişkin Görüşleri

Yanıtlar	Frekans
Kaynaşma ortamlarının sağlanması	10
Psikolojik destek / PDR hizmetlerinin olması	17
Teknolojik alt yapı güçlendirilmeli	8
Rahatlatıcı etkinlikler yapılması	9
Yapay destekli içerikler hazırlanması	6
Veli bilgilendirmeleri yapılması	5
Öğretim sürecinin daha yavaş ilerlemesi	1
Eğitici ve ebeveynlere eğitim düzenlenmesi	7
Bireyselleştirilmiş eğitim /mevcudu az sınıflar	7
Çocuk bakım desteği	1
Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin artırılması	1
Kitap okuma etkinlikleri	1
Okul ile daimî iletişim	2
Oyun grupları kurulması	1
Ekonomik destek	1
Mesai saatlerinin kısaltılması	1
Öğrenci-öğretmen görüşmeleri	1
Proje çalışmaları	1
Okul acil durum planları yapılması	3
Ders saatlerinin kısaltılması	1
Ödevlerin dijital ortamda yapılması	1
Derslerin geç başlaması	1

Tablo 29 incelendiğinde, ebeveynlerin gelecekte COVID-19 gibi beklenmedik bir salgının daha yaşanması durumunda sunulacak hizmetlere yönelik görüşler arasında daha çok psikolojik destek / PDR hizmetlerinin olması (f: 17), kaynaşma ortamlarının sağlanması (f: 10), rahatlatıcı etkinlikler yapılması (f: 9), teknolojik alt yapının güçlendirilmesi (f: 8), eğitici ve ebeveynlere eğitim düzenlenmesi (f: 7), bireyselleştirilmiş eğitim /mevcudu az sınıflar (f: 7), yapay destekli içerikler hazırlanması (f: 6) ve veli bilgilendirmeleri yapılması (f: 5) yer almaktadır.

Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin COVID-19 salgın döneminde okul ve evde yürütülen eğitsel çalışmaların çocuğun gelişimindeki rolüne ilişkin görüşleri nelerdir?

4.1. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzun/çocuklarınızın kazanması gereken bilgi/beceri ve değerleri hangi düzeyde öğrendiğini düşünüyorsunuz?

Tablo 30. Ebeveyn Görüşlerine Göre Çocuklarının COVID-19 Salgın Sürecinde Kazanılması Gereken Bilgi/Beceri/Değer Öğrenme Düzeyi

COVID-19 Salgın Sürecinde Gereken Bilgi/Beceri/Değer	Kazanılması	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Öğrenme Düzeyi		122	3.18	0.85	3.00	4.00	1.00-5.00

COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin çocuğunun/çocuklarının kazanması gereken bilgi/beceri ve değerleri öğrenme düzeyi konusundaki düşüncelerine bakıldığında, ortalamanın 3.18 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin çocuklarının kazanması gereken bilgi/beceri ve değerleri öğrenmeleri konusunda kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 31. Ebeveynlerin Verilen Eğitimlerin Çocuklarının Gelişimine Katkısına İlişkin Görüşleri

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Yetersiz	1	1
Yetersiz	28	23
Kararsızım	45	37
Yeterli	44	36
Çok Yeterli	4	3

Tablo 31 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:1, %1) “Kesinlikle yetersiz”, (f:28, %23) “Yetersiz”, (f:45, %37) “Kararsızım”, (f:44, %36) “Yeterli” ve (f:4, %3) “Çok yeterli” yanıtını verdikleri görülmektedir.

4.2. COVID-19 salgın sürecinde sizin planladığımız ev içi etkinliklerinizin çocuğunuzun/çocuklarınızın öğrenmesi için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 32. Ebeveyn Görüşlerine Göre Planladıkları Ev İçi Etkinliklerin Çocuklarının Öğrenmesine Yeterlilik Düzeyi

Ev İçi Etkinlikler	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Öğrenme	122	2.96	0.88	3.00	4.00	1.00-5.00

Ev içi etkinliklerin öğrenme için yeterli olma düzeyine bakıldığında, ortalamanın 2.96 düzeyinde

olduğu belirlenmiştir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin planladıkları ev içi etkinliklerin çocuğunun/çocuklarının öğrenmesi için yeterli olması konusunda kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 33. Ebeveynlerin Planladıkları Ev İçi Etkinliklerin Çocuklarının Öğrenmesine Katkısına İlişkin Görüşleri

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Yetersiz	2	2
Yetersiz	40	33
Kararsızım	43	35
Yeterli	34	27
Çok Yeterli	3	3

Tablo 33 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:2, %2) “Kesinlikle yetersiz”, (f:40, %33) “Yetersiz”, (f:43, %35) “Kararsızım”, (f:34, %27) “Yeterli” ve (f:3, %3) “Çok yeterli” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.3. COVID-19 salgın sürecinde okulunuzun planladığı ev içi etkinliklerinin çocuğunuzun/çocuklarınızın öğrenmesi için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 34. Ebeveyn Görüşlerine Göre Okulun Planladığı Ev İçi Etkinliklerin Öğrenme Yeterlilik Düzeyi

Okulun Planladığı Ev İçi Etkinlikler	n	\bar{x}	Ss	Medyan	Ranj	Minimum ve Maksimum Değerler
Öğrenme	122	3.25	0,83	3.00	4.00	1.00-5.00

Okulun planladığı ev içi etkinliklerin öğrenme için yeterli olma düzeyine bakıldığında, ortalamanın 3.25 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinde ebeveynler okulların planladığı ev içi etkinliklerinin çocuklarının öğrenmesinde yeterli olma konusunda kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 35. Ebeveynlerin Okulun Planladığı Ev İçi Etkinliklerin Çocuklarının Öğrenmesine Katkısına İlişkin Görüşleri

Yanıtlar	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Yetersiz	1	1
Yetersiz	23	19
Kararsızım	48	39
Yeterli	45	37
Çok Yeterli	5	4

Tablo 35 incelendiğinde, ebeveynlerin (f:1, %1) “Kesinlikle yetersiz”, (f:23, %19) “Yetersiz”, (f:48, %39) “Kararsızım”, (f:45, %37) “Yeterli” ve (f:5, %4) “Çok yeterli”, yanıtını verdikleri görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

COVID-19 salgını toplumları, sağlık sistemlerini, ekonomileri ve yöneticileri hazırlıksız yakalamış ve sistemlerin işleyişini olumsuz etkilemiştir. Bu sistemlerin en önemlilerinden biri de eğitimidir. Araştırmada COVID-19 salgın sürecinde ebeveynlerin çocuklarına verilen uzaktan eğitim ve evde eğitimle ilgili görüşlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada ortaya çıkan bulgular ele alınarak tartışılmış ve öneriler getirilmiştir.

Araştırma sonucunda ebeveynlerin büyük çoğunluğu COVID-19 salgın döneminde çocuklarının eğitiminin yeterli düzeyde sürdürüldüğünü aktarmışlardır. Yine büyük çoğunluğunun evde çocuklarıyla birlikte akademik çalışmalar yaptıklarını belirtmişlerdir:

Bu çalışmalar “ev etkinliklerine/çalışmalarına”, “evde çocuklarıyla birlikte hikâye/masal vb. kitap okuma ya da dinleme becerilerine” destek olma, oyun oynama ve sanatsal etkinlikler yürütme şeklinde olduğunu belirtmişlerdir. Bu süreçte özellikle eğitsel bir rehber/desteğe ihtiyaç duyduklarını belirterek en çok aile büyüklerinden yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Çocuklarının evde öğrenme süreçlerinde eğitsel dijital platformların istenilen düzeyde etkili olmadığını/kullanılmadığı, çocukların eğitsel olmayan dijital platformlarda zaman geçirme sürelerinin arttığı ve buna çözüm bulmakta zorlandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuç benzer çalışmaların sonuçlarıyla da tutarlıdır (Ertan-Kantos ve diğ., 2022; Köroğlu ve Selvitopu, 2023). Ayrıca eğitim kurumlarının çocuklarına sundukları eğitimin niteliği ve kendilerinin evde verdikleri desteğin yeterliliği konusunda kararsızlık yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yine çocuklarının istenilen eğitim düzeyine ulaşması konusunda da kararsızlık yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Zorluklara bakıldığında Van Lancker ve Parolin (2020) çocukların ev ödevlerini yapacak uygun ayrı odalarının olmaması, internet, bilgisayar ya da tablet olanaklarının olmaması ödevlerin yapılmasını zorlaştırmaktadır demektedir. Pek çok araştırmada salgın sürecinde en fazla rastlanılan problemin ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde yararlanılan uzaktan eğitim uygulamalarını yeterli derecede kullanabilecek dijital yeterliliklere sahip olmama (Arslan, Arı ve Kanat, 2021) şeklinde raporlandığı düşünüldüğünde sonuçların bu araştırma bulgularıyla benzer olduğu söylenebilir. Ayrıca ebeveynlerin, çocukların evde yapılan okul etkinlikleri arasında yer alan ödevlere destek olma sürecinde sorumluluk almasını eleştiren araştırmalar mevcuttur (Gürlevik, 2006; Öcal, 2009). Lakin salgın sürecinde ya da olabilecek benzer süreçlerde ailelerin bu konuda bilinçli ve yetkin olmaları ve beklentilerinin belirlenmesinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma bulguları bu bakımlardan da önemlidir. Bu çalışma, boylamsal çalışmalar yapmak ve salgın sürecinde ev okuryazarlığı ortamının nasıl değiştiğini ve ailelerin neler yapabileceğini keşfetmek için bir başlangıç noktası olarak kullanılabilir verileri sunmaktadır. Bu çalışmanın ebeveynlerin ev ortamının olanakları ve çocuklar üzerindeki etkisi konusunda bilinçlenmelerini artıracak ve konuyla ilgili görev ve sorumluluklarının anlaşılmasına katkı sağlayacak düşünülmektedir. Araştırmacılar çalışma grubunu; kolay ulaşılabilir ve COVID-19 salgını sürecinde sürekliliği olan bir uzaktan eğitim alan öğrencilerin anne veya babası olma durumları dikkate alınarak belirlemiştir. Ayrıca özel okullarda salgın sürecine yönelik çalışmaların azlığı ve bu sürecin özel okullarda nasıl geçtiğinin de anlaşılmasının önemli olduğunun düşünülmesi de bu tercihte önemli olmuştur. Bu sınırlılık nedeniyle bulgular, daha az eğitilmiş ebeveynler veya düşük gelirli aileler için geçerli olmayabilir. Düşük gelirli ailelerin dijital araçlara ve internet erişimine sınırlılıklarının yanı sıra çocuklarına yardım etmek için zamana da ihtiyaçları vardır. Bu çalışma sınırlılıklarına rağmen, Türkiye’de ve salgın sürecini yaşayan tüm ülkelerde çocukların COVID-19 nedeniyle evde öğrenme ortamlarının ve ev içi okuryazarlık faaliyetlerinin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkı Oranları

Bu çalışmaya birinci yazar: %60, ikinci yazar: %40 oranında katkıda bulunmuştur. Ayrıca araştırmanın başlangıç sürecindeki desteklerinden dolayı Dr. Elif Kurşunlu’ya teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- AÇEV (2017). *Türkiye’de İlgili Babalık ve Belirleyicileri*. Türkiye’de Babalığı Anlamak Serisi-1, AÇEV.
- Akyüz, E., & Doğan, Ö. (2017). Ev okuryazarlık ortamı: Tanımları, boyutları ve kendiliğinden ortaya çıkan okuryazarlık becerilerinin gelişimindeki rolü. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(3), 38-57.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (7. Geliştirilmiş Baskı). Sakarya Kitabevi.
- Ayaz Özbek, C., Güleç, H., & Şahin, Ç. (2017). Ailelerin, çocuklarıyla birlikte gerçekleştirdikleri okuma aktivitelerinin düzeyini belirleme. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 1-19.
- Başaran, M., & Aksoy, A. B. (2020). Anne-babaların korona-virüs (COVID-19) salgını sürecinde aile yaşantılarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 71(13), 668-678.
- Bursal, M. (2017). *Nicel yöntemler*. Demir, S. B. (Çev. Ed.), *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3. Baskı) içinde (155-182). Eğiten Kitap.
- Büyüköztürk, Ş. (2023). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2024). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (36. Baskı). Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (COVID-19) salgını ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Canbulat, T., İlhan, E., & BAYTAŞ, M. O. (2022). Improving home literacy skills of parents during the COVID-19 salgını. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE) ISSN: 1300-915X*, 11(2), 461-475.
- Civelek, P., & Özyılmaz Akamca, G. (2017). Açık alan etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine ait kazanımlarının gelişimine etkisi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(18), 173-194.
- Daşçı Sönmez, E., & Cemaloğlu, N. (2021). Okullaşma sürecinde uzaktan evde eğitime geçiş. *İnsan&İnsan*, 8(27), 63-82.
- Gialloa, R., Treyvaud, K., Cooklina, A., & Wadea, C. (2013). Mothers’ and fathers’ involvement in home activities with their children: psychosocial factors and the role of parental self-efficacy. *Early Child Development and Care*, 183, 3(4), 343–359.
- Gül, G. (2007). Okuryazarlık sürecinde aile katılımının rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 8(1), 17-33.
- Gümüşgül, O., & Aydoğan, R. (2020). Yeni tip koronavirüs-COVID-19 kaynaklı evde geçirilen boş zamanların ev içi rekreatif oyunlar ile değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 107-14.

- Kantos, Z. E., Yurttaş, A., Taşdan, M. ve Topcu, Z. (2022). İlkokul öğrenci ve velilerinin perspektifinden Covid-19 salgını süresince uzaktan eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(233), 461-488.
- Kazak, E., & Demirci, R. (2024). COVID-19 eğitim sürecinde uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Siirt Eğitim Dergisi*, 4(1), 51-71.
- Kılıç, Ç. (2010). Aile eğitim programları ve Türkiye'deki örnekleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*. 1081, 99-111.
- Koç, S. (2021). İlkokul öğretim programlarının COVID-19 sonrası yaygınlaşan uzaktan eğitime uygunluğunun incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal/Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 24-36.
- Köroğlu, G. ve Selvitopu, A. (2023). Covid-19 salgın döneminde veli olmak: uzaktan eğitim sürecine ilişkin veli deneyimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 66, 631-657
- Küçük Biçer, B., & İlhan, M. N. (2020). COVID-19'un çocukların sağlığı üzerine etkisi. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (Özel Sayı), 103-111.
- Sarı, E., & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: COVID-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 49-63.
- Uluğ, E. (2018). *Okul Öncesi eğitim kurumuna devam eden ve etmeyen 12-36 aylık çocukların ev erken okuryazarlık ortam özelliklerinin incelenmesi* (Tez No. 530300) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Van Vechten, D. (2013). *Impact of home literacy environments on students from low socioeconomic status backgrounds*. [Masters Thesis. St. John Fisher University]. Fisher Digital Publications. https://fisherpub.sjf.edu/education_ETD_masters/248
- Van Lancker, W. & Parolin, Z. (2020). Covid-19, school closures, and child poverty: A social crisis in the making. *The Lancet Public Health*, 5(5). 243-244.
- Yazıcı, E., & Kandır, A. (2018). Erken okuryazarlık becerilerinin ev ortamında desteklenmesine ilişkin çalışmaların incelenmesi. *GEFAD/GUJGEF*. 38(1), 101-135.
- Yıldız, S., & Bektaş, F. (2021). COVID-19 Salgınının çocukların boş zaman etkinliklerinde yarattığı değişimin ebeveyn görüşleriyle değerlendirilmesi. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences*. 26(1), 99-122.
- Yılmaz Hiçde, A., Baştuğ, M., & Cihan, H. (2020). Okul öncesi dönem ebeveynlerinin ev okuryazarlığı yaşantılarının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 628-645.

Ek- 1

Saygıdeğer Ebeveyn;

Bu anket COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla evinizde gerçekleştirdiğiniz ev içi eğitsel faaliyetlerin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Görüşleriniz, bundan sonraki benzer dönemlerin daha verimli geçirilmesini sağlayacak eğitsel politikaların belirlenmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

İşaretlediğiniz seçeneklerin doğru ya da yanlış bir cevabı yoktur, sizin süreçle ilgili öznel kararlarıdır. Cümlelerin hiçbirini yanıtsız bırakmamanızı rica ediyoruz. Adınızı yazmanız gerekmiyor. Değerli katkılarınız için teşekkür ediyoruz.

Demografik ve Eğitsel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
2. Çocuğunuzun bulunduğu kademe: Anaokulu () İlkokul 1. sınıf () İlkokul 2,3 ya da 4. sınıf ()
3. Yaşınız: 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üstü ()
4. Eğitiminiz: Ön lisans () Lisans () Yüksek lisans () Doktora ()
5. Çocuğunuzun kendine ait bir odası var mıdır? Evet () Hayır ()
6. Çocuğunuzun odasında kitap, eğitici oyuncak, bilgisayar vb. materyaller yeterince var mıdır? Evet () Hayır ()
7. Salgın süresince çocuğunuzun eğitiminin yeterli düzeyde sürdürüldüğünü düşünüyor musunuz? Evet () Hayır ()

Anket Soruları

1. Salgın Döneminde Ailelerin Ev İçi Eğitsel Çalışmalarının Etkililiği (Yüz Yüze Etkinlikler)

1.1.COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla birlikte akademik çalışmalar (Etkinlik kitabı çalışmaları, kavram çalışmaları, okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları ya da ödev yardımcı olma, soru çözmeye yardım, konu çalıştırma vb.) yaptınız mı?

() Evet () Kısmen () Hayır

1.1.1. Ev içi eğitsel akademik etkinliklerinizin planlanmasında/yürütülmesinde desteğe ihtiyacınız oldu mu, bu süreci nasıl yönettiniz? Öğretmeni/diğer okul çalışanları **dışında** hangi konularda kimlerden nasıl destek aldınız (psikolog, özel ders, bakıcı, aile büyükleri vb.)?

1.2. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla birlikte oyun oynadınız mı?

() Evet () Kısmen () Hayır

1.2.1. Cevabınız olumluysa hangi oyunları oynadınız/oyunlar çocukların eğitimi için verimli oldu mu?

1.3. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla hikâye/masal/kitap okuma ya da dinleme etkinlikleri yaptınız mı?

() Evet () Kısmen () Hayır

1.3.1. Cevabınız olumluysa okuma/dinleme etkinlikleri salgın sürecinde onların eğitimini kolaylaştırmaya/pekiştirmeye yardımcı oldu mu?

1.4.COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla sanatsal etkinlikler (resim, müzik, el becerileri, dans vb.) yaptınız mı?

() Evet () Kısmen () Hayır

1.4.1. Cevabınız olumluysa hangi etkinlikleri kullandınız? Bu etkinlikler salgın sürecinde onların eğitimini destekledi mi?

2. Salgın Döneminde Dijital Çalışmalar

2.1. Salgın süresince çocuğunuzun eğitiminin yeterli düzeyde sürdürülmesinde eğitsel dijital platformlar (EBA, Morpa vb.) yararlı oldu mu? () Evet () Kısmen () Hayır

2.2. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzla/çocuklarınızla dijital platformlarda eğitsel etkinlikler yaptınız/takip ettiniz mi? () Evet () Kısmen () Hayır

2.3. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzun/çocuklarınızın bilgisayar/tablet/tv de zaman geçirme süresi arttı mı?

() Evet () Kısmen () Hayır

2.3.1. Cevabınız evet/kısmense, dijital araçları fazla kullanımın önüne geçmek için neler yaptınız/başarılı oldunuz mu/?

3. Salgın Döneminde Okulların Sunduğu Eğitim Hizmetlerinin Etkililiği

3.1. COVID-19 salgın sürecinde okulunuz dijital platformlar üzerinden bir eğitim hizmeti sundu mu?

() Evet () Hayır

3.2. Yüz yüze eğitimle, uzaktan eğitim hizmetlerini karşılaştıracak olursanız ne söylemek istersiniz?

3.3. Bu dönemde okulunuzdan hangi konularda daha çok desteğe ihtiyaç duyduunuz?

3.4. Gelecekte COVID-19 gibi beklenmedik bir salgının daha yaşanması durumunda çocuklar ve ailelerine sizce ne tür hizmetler sunulmalı?

4. Salgın Döneminde Eğitsel Çalışmalar ve Çocuğun Gelişimini Değerlendirme

4.1. COVID-19 salgın sürecinde çocuğunuzun/çocuklarınızın kazanması gereken bilgi/beceri ve değerleri hangi düzeyde öğrendiğini düşünüyorsunuz?

() Kesinlikle Yetersiz () Yetersiz () Kararsızım () Yeterli () Çok Yeterli

4.2. COVID-19 salgın sürecinde **sizin** planladığımız ev içi etkinliklerinizin çocuğunuzun/çocuklarınızın öğrenmesi için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

() Kesinlikle Yetersiz () Yetersiz () Kararsızım () Yeterli () Çok Yeterli

4.3. COVID-19 salgın sürecinde **okulunuzun** planladığı ev içi etkinliklerinin çocuğunuzun/çocuklarınızın öğrenmesi için yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

() Kesinlikle Yetersiz () Yetersiz () Kararsızım () Yeterli () Çok Yeterli